

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
دانشکده پرستاری و مامایی تبریز
دوره کارشناسی ارشد آموزش پرستاری:
دوره سوم گرایش روانپرستاری (پرستاری بهداشت و بیماری های روان)

(نیمسال اول سال تحصیلی 90-89)

نام درس: پرستاری روانی 2 (خانواده درمانی)

تعداد واحد: 3 واحد (2 واحد نظری و 1 واحد کارآموزی)

استاد: دکتر ابراهیمی

زمان تشکیل کلاس نظری: دوشنبه ها، ساعت 14-16

موضوع اصلی درس:

توصیف نکات مهم و زیربنایی در زمینه ارتباطات میان خانواده و روانپرستار و آشنا سازی دانشجویان با

اصول اساسی خانواده درمانی در روان پرستاری و بکارگیری آن در کار عملی

عناوین و موضوع های اصلی درس:

تعریف خانواده و انواع آن،

خانواده بعنوان یک سیستم اجتماعی،

عوامل موثر درونی و بیرونی بر روی خانواده،

الگوهای ارتباط در خانواده، بحران های خانواده،

مروری بر خانواده درمانی،

جنبه های اخلاقی در خانواده درمانی،

نظریه های مختلف در خانواده درمانی،

جریان های مهم در خانواده مثل کتک زدن، جابجا شدن نقش افراد، طلاق، کشمکش در خانواده و کودک

ناراحت در خانواده و...

هدف کلی:

کاربرد فرایند پرستاری (بررسی و شناخت، برنامه ریزی، مداخله و ارزشیابی) در یک حوزه محیط درمانی میان پرستار، مددجو و خانواده براساس نظریه های یادگرفته شده برای ایجاد تغییرات در سیستم اجتماعی که باعث پیشرفت عملکرد خانواده گردد.

اهداف اختصاصی:

انتظار می رود دانشجو در پایان درس بتواند:

- خانواده و انواع آن را مقایسه کند.
- خانواده را بعنوان یک نظام اجتماعی شرح دهد.
- عوامل موثر درونی و بیرونی بر خانواده را نقد نماید.
- بحران و انواع آن را در خانواده تحلیل نماید.
- الگوهای ارتباطی را در خانواده شرح دهد.
- تاریخچه خانواده درمانی و جنبه های اخلاقی خانواده درمانی را مورد نقد قرار دهد.
- نظریه های مختلف خانواده درمانی را مقایسه نماید.
- در محیط اجتماعی نظریه های خانواده درمانی را برای حل مسائل خانواده و مددجویان بکار ببرد.
- جریانات و مسائل مهم خانواده را مثل سوء رفتار با همسر و فرزندان، کشمکش و طلاق و... را با توجه به مداخلات پرستاری و با تأکید بر سلامت روان نقد و تحلیل نماید.
- مطالب و تئوری های یادگرفته را در چهارچوب فرایند پرستاری در کار بالینی خود به اجرا بگذارد.

شیوه آموزش:

سخنرانی، بحث گروهی و پرسش و پاسخ، کنفرانس دانشجویی

مسئولیت دانشجویان:

- 1- انجام و ارائه به موقع تکالیف ارائه شده
- 2- داشتن مطالعه و آمادگی قبلی در مورد مطالب مورد بحث در کلاس برای داشتن امکان بحث گروهی و پرسش و پاسخ
- 3- شرکت در پرسش و پاسخ و بحث کلاسی با استناد به آمادگی و مطالعه قبلی خود
- 4- تبادل مطالعات جدید خود در زمینه درس با همکلاسی های خود

تکالیف درسی و باارم بندی ارزشیابی آنها:

1- ارائه کنفرانس دانشجویی حداقل در چهار موضوع درسی با توجه به عناوین پیشنهادی (30 درصد نمره).

2- حضور فعال و منظم در کلاس برای پرسش و پاسخ و بحث گروهی (20 درصد نمره)

3- ارزشیابی آخر ترم بشکل امتحان تشریحی از مطالب مورد بحث در کلاس (40 درصد نمره)

4- مسئولیت پذیری، آمادگی برای بحث کلاسی و انجام و تحویل به موقع وظایف و تکالیف واگذار شده (10 درصد نمره).

تکالیف مربوط به کارآموزی بالینی و نحوه ارزشیابی آن:

1- انتخاب حداقل یک خانواده مشکل دار به منظور آموزش سلامت روان به خانواده و یافتن راه حل

مناسب برای حل مسائل موجود خانواده با استفاده از نظریه های خانواده درمانی در چهارچوب

فرایند پرستاری

2- تعامل حداقل 16 جلسه 4 ساعته با خانواده

3- ارائه نتیجه تعاملات و مطالعات انجام یافته خود بر روی خانواده بصورت یک مقاله جامع (40 درصد نمره).

4- ارائه حداقل 6 کارت تعامل با خانواده در دوره کارآموزی خود با خانواده (40 درصد نمره)

5- داشتن ارتباط مداوم و منظم با استاد در طول تعاملات خود با خانواده برای دریافت راهنمایی،

هدایت و نظارت بر انجام کارآموزی و ارائه به موقع تکالیف (20 درصد نمره).

ردیف	جلسه	تاریخ	موضوع	تکلیف دانشجوی و نحوه اداره کلاس
1	اول	89/6/29	معرفی درس، اهداف، انتظارات، تکالیف و نحوه ارزشیابی درس	-----
2	دوم	89/7/5	مفهوم خانواده درمانی، ریشه و سیر تحول خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (استاد)
3	سوم	89/7/19	مروری بر خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (استاد)
4	چهارم	89/7/26	فرایند پرستاری در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (استاد)
5	پنجم	89/8/3	خانواده بعنوان یک نظام روانی اجتماعی	بحث کلاسی و کنفرانس (آقای خدادادی)
6	ششم	89/8/10	عوامل درونی و بیرونی موثر بر خانواده	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم عبدالرحمانی) ارائه کارت 1
7	هفتم	89/8/17	الگوهای ارتباط در خانواده	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم مدبر)
8	هشتم	89/8/24	مدل Structural در خانواده درمانی و نظریه پرستاری کینگ در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (آقای خدادادی و استاد) ارائه کارت 2
9	نهم	89/9/1	مدل های Strategic در خانواده درمانی و نظریه حل مشکل جی هی لی در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم عبدالرحمانی و استاد)
10	دهم	89/9/8	مدل های Psychodynamic در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم خدادادی) ارائه کارت 3
11	یازدهم	89/9/15	مدل های Experiential در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم عبدالرحمانی)
12	دوازدهم	89/9/22	مدل های Trans generational در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم مدبر) ارائه کارت 4
13	سیزدهم	89/9/29	مدل های Cognitive-Behavioral در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم خدادادی)
14	چهاردهم	89/10/6	جنبه های اخلاقی در خانواده درمانی	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم عبدالرحمانی) ارائه کارت 5
15	پانزدهم	89/10/13	جریان های مهم در خانواده: طلاق و کشمکش در خانواده	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم مدبر و استاد)
16	شانزدهم	89/10/20	جریان های مهم در خانواده: بدرفتاری و کودک ناراحت در خانواده	بحث کلاسی و کنفرانس (خانم مدبر) ارائه کارت 6
17	هفدهم		امتحان	ارائه گزارش فرایند پرستاری بطور مکتوب

منابع فارسی:

- 1- جی هی لی؛ رواندرمانی خانواده؛ ترجمه دکتر باقر ثنایی، 1365.
- 2- کاپلان، هارولد و سادوک بنیامین؛ خلاصه روانپزشکی: علوم رفتاری؛ ترجمه دکتر نصرت الله پورافکاری،
- 3- بارکر، فیلیپ؛ خانواده درمانی پایه؛ مترجمان محسن دهقانی و زهره دهقانی؛ تهران: انتشارات رشد، 1375.
- 4- تاونسند، مری سی؛ تشخیص های پرستاری در روانپرستاری؛ ترجمه اقدس دواچیو همکاران، انتشارات آینده سازان، 1369.
- 5- مینوچین، سالوادور و فیشمن، اچ. چارلز؛ فنون خانواده درمانی؛ ترجمه فرشاد بهاری و فرح سیا
- 6- مینوچین، سالوادور؛ خانواده و خانواده درمانی؛ ترجمه کتر باقر ثنایی؛ تهران: انتشارات امیرکبیر، 1373.

منابع انگلیسی:

1. Elder R, Evans K and Nizette D. **Psychiatric and Mental Health Nursing**. Sydney: Elsevier MOSBY, 2005.
2. Fortinash KM and Holoday Worret PA. **Psychiatric Mental Health Nursing**. 4th Edition, St. Louis: Elsevier MOSBY, 2008.
3. Fortinash KM and Holoday Worret PA. **Psychiatric Nursing Care Plans**. 5th Edition, St. Louis: Elsevier MOSBY Inc. 2007.
4. Fontaine KL. **Mental Health Nursing**. 6th edition, New Jersey: Pearson Education Inc. 2009.
5. Goldberg, I and Goldberg H. **Family therapy**. 5th edition, Australia: Brooks/Cole Thomon learning, 2000.
6. Kneisl CR and Trigoboff E. **Contemporary Psychiatric-Mental Health Nursing**. 2nd Edition, London: Pearson Education Inc. 2009.
7. O'Brien PG, Kennedy WZ and Ballard KA. **Psychiatric Mental Health Nursing: an introduction to therapy and practice**. Boston: Jones & Bartlett Pub. 2008.
8. O'Carroll M and Park A. **Essential Mental Health Nursing Skills**. Edinburgh: Elsevier MOSBY, 2007.
9. Shives LR. **Basic Concepts of Psychiatric-Mental Health Nursing**. 7th edition, Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott, 2008.
10. Stuart GW and Laraia MT. **Principles and Practice of Psychiatric Nursing**. 8th edition, St. Louis: Elsevier MOSBY Inc. 2005.
11. Townsend MC. **Psychiatric Mental Health Nursing: concepts of care**. 3rd edition, Philadelphia: FA Davis Co. 2000.
12. Varcarolis EM, Carson VB and Shoemaker NC: **Foundations of Psychiatric Mental Health Nursing: a clinical approach**. 5th edition, Saunders Elsevier, 2006.
13. Whall Ann L: **Family Therapy Theory for Nursing**. Appleton-Century-Crofts (Norwalk, Conn.), 1986.